

СУТНІСТЬ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ

Колодяжна Алла Володимирівна,

к.психол.н., доцент

Верещака Вероніка Іванівна

студентка

Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна

Анотація: В статті розглянуто проблеми формування мотивації навчальної діяльності у студентів. Мотиви розглядаються як одна з мобільних систем, на яку можна впливати. Навіть якщо, вибираючи майбутню професію, студент вибір зробив не цілком самостійно, не в повній мірі усвідомлюючи перспективи, то, формуючи або змінюючи стійку систему мотивів діяльності, можна допомогти майбутньому фахівцю в професійній адаптації та становленні.

Ключові слова: діяльність, мотиви, потреби, мотивація, мотивації навчальної діяльності.

З огляду на потреби сучасного українського суспільства, сьогодні нагальною потребою є створення такої системи педагогічної освіти, яка на основі національних надбань світового значення та усталених європейських традицій забезпечує формування педагогічних працівників, здатних здійснювати професійну діяльність на демократичних і гуманістичних засадах, реалізовувати освітню політику як пріоритетну функцію держави, що спрямовується на розвиток та самореалізацію особистості, задоволення її освітніх і духовно-культурних потреб та бути на ринку праці конкурентоздатним.

Розвитку умінь у майбутніх фахівців: креативно і нестандартно мислити, аналізувати й проводити рефлексію своїх дій, зіставляти їх з метою діяльності,

знаходити оптимальні рішення, застосовувати глибокі, стійкі знання у професійній діяльності сприяє високий рівень мотивації навчальної діяльності. Підвищити якість підготовки фахівців, сформувати в них позитивну мотивацію до майбутньої професії є одним з основних завдань вищої школи для забезпечення конкурентоспроможності країни на світовому рівні. Розвиток позитивної мотивації до майбутньої професії можливий лише за наявності стійкої мотивації до навчальної та пізнавальної діяльності, які пов'язані з цією професією [3].

Є безліч публікацій як наукового, так і практичного плану, що розкривають методи та способи підвищення навчальної мотивації учнів та студентів. В основному в них розкривається зміст роботи в цьому напрямі педагогів та викладачів освітніх установ різного статусу. Однак не варто думати, що вся відповідальність щодо посилення мотивації навчання лежить лише на педагогах. Цікаві роздуми щодо цього представляє чеський викладач Й. Догнал. На його думку, мотивація – це внутрішній процес, сформований на суто особистих мотивах, тобто імпульсах, що спонукають людину прикладати зусилля і наближають носія мотивів до досягнення певних цілей або задоволенню потреб його власними силами, його енергією, з його ж волі. Так, мотивація, маючи внутрішні, психологічні причини, не може бути впроваджена ззовні іншою людиною [2].

Психологічно мета є той мотиваційно-спонукальний зміст свідомості, який сприймається людиною як безпосередній і найближчий очікуваний результат його діяльності. Поняття мотив тісно пов'язаний із поняттям мета і потреба [5]. В особистості студента вони взаємодіють і мають назву мотиваційна сфера, яка включає всі види спонукань: потреба, інтереси, схильності, установки, мотиви тощо.

В основі мотивації студентів до навчальної діяльності лежить мотивування, забезпечення якого є завданням, як керівництва навчальних закладів та управління у сфері освіти, так і держави в цілому. Формування мотивів навчання – це створення в ЗВО умов для появи спонукань до навчання

(мотивів). Як підкреслює В. Гордієнко, мотивація навчання складається з низки постійно змінних і взаємозалежних спонукань. Тому становлення мотивації є не простим зростанням позитивного або посилюванням негативного ставлення до навчання, а ускладненням структури мотиваційної системи [1].

Процесом формування мотивації є пріоритетним завданням професійного розвитку майбутнього педагога професійного навчання. Досвід навчальної діяльності, під час формування мотивації студентів найголовнішими умовами є можливість самореалізації (самостійність та ініціативність).

Під мотиваційними системами розуміють комплекс заходів, спрямованих на підвищення мотивації, тобто мотивування. В якості стимулів можуть виступати окремі предмети, дії інших людей, обіцянки, носії зобов'язань і можливостей, запропоновані людині як компенсація за його дії або того, що він бажав би отримати в результаті певних дій.

Отже, навчальна мотивація визначається як частинний вид мотивації, включений у певну діяльність (в даному випадку діяльність навчання, учбова діяльність).

Мотивація навчальної діяльності неоднорідна, вона залежить від таких факторів, як:

- індивідуальні особливості студентів;
- рівень розвитку студентської групи;
- організація навчального процесу;
- відношення викладачів до своїх предметів та до особистості студента;
- програми навчання тощо[4].

Опанування знаннями, вміннями та навичками, які в подальшому сформуєть фундамент професійної діяльності майбутнього фахівця, є важливим фактором, що впливає на мотивацію студентів. Однак, хтось хоче вчитися сам, когось необхідно мотивувати, саме тому дуже важливо розробляти на основі емпіричних даних мотиваційні системи, які сприяли б підвищенню інтересу студентів до навчання і їх активності в науково-пошукової та творчої

діяльності.

Вважаємо, що для підвищення рівня підготовки сучасних фахівців до успішної конкурентоспроможної професійної діяльності на світовому ринку праці суттєвим завданням є розвиток професійної мотивації студентів у закладах вищої освіти, доцільним є створення системи психологічного супроводу професіоналізації майбутніх фахівців з метою виявлення основних проблем, пов'язаних з початковим етапом професійної кар'єри майбутніх фахівців і для сприяння їх позитивному вирішенню.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гордієнко В.І. Розвиток особистості в процесі професіоналізації: професіогенез особистості. Психологія праці та професійної підготовки особистості. Хмельницький: ТУП, 2001, 48 – 67.
2. Догнал Й. Мотивація університетських студентів. Метеор-Сіті. 2017. № 2. С. 35 – 43.
3. Кириченко Р.В., Колодяжна А.В. Психологічне дослідження навчально професійної мотивації майбутніх педагогів. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова, Випуск 13(58)' 2021, 48–59. DOI: 10.31392/NPUnc.series12.2021.13(58).05
4. Нежданова, Н. В. Емпіричний аналіз динаміки мотивації майбутніх фахівців як важливої складової структури їх професійних якостей. Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. Серія : Психологія. 2015. Т.20. Вип. 3 (37). Ч. 1 С. 71– 81.
5. Heckhausen, J., Heckhausen, H. (Eds.). (2008). *Motivation and action* (2nd ed.). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511499821>